

Het geheim van **MCSWEENEY'S**, de uitgeverij van literaire wonderboy Dave Eggers

Literaire kunststukjes

Al meer dan tien jaar bewijst uitgeverij McSweeney's, die werd opgericht door auteur Dave Eggers, dat je mensen ook in het internettijdperk warm kunt krijgen voor het gedrukte woord. Dat doet ze door alleen teksten te publiceren die ze zelf de moeite waard vindt, en deze op een schitterende manier te presenteren. Naast boeken en het gelijknamige tijdschrift *McSweeney's*, brengt de uitgeverij tegenwoordig ook een maandblad, *The Believer*, en een dvd-magazine, *Wholphin*, uit. Reden genoeg voor Crossing Border om een minisymposium over McSweeney's te organiseren. DOOR HAN CEELLEN

Blijmoedig, geestig, betrokken, inventief, het zijn zomaar wat termen die je kunt loslaten op McSweeney's, het geesteskindje van literaire wonderboy Dave Eggers. De kleine, onafhankelijke uitgeverij bestaat ondertussen alweer tien jaar, en is tot verbazing van velen nog altijd springlevend. Begin december staat zelfs een van de meest ambitieuze projecten uit de geschiedenis van de uitgeverij op stapel. Dan zal McSweeney's eenmalig een eigen papieren krant uitbrengen, de *San Francisco Panorama*, die moet aantonen wat je in de 21ste eeuw met het medium kunt doen.

Afgaand op het voorproefje dat al op het internet te zien is, belooft het een majestueuze publicatie te worden, vol diepgravende onderzoeksjournalistiek, reportages, topografie, recensies, essays, korte verhalen, interviews, columns en cartoons. In totaal krijgt de lezer 380 pagina's lees- en kijkvoer voorgeschoteld, onderverdeeld in een 112 pagina's tellende broadsheet krant, een magazine, een 116 pagina's tellende boekenbijlage, een weekendbijlage in pocketformaat, en drie uitklapposters. Honderdvijftig journalisten, schrijvers, kunstenaars en fotografen werkten mee, onder wie Michael Chabon, Stephen King, Nicholson Baker, Roddy Doyle en Art Spiegelman.

In een e-mail, die een paar maanden geleden in deze krant werd gepubliceerd, legde Eggers uit wat de bedoeling was. Volgens hem kunnen kranten heel goed overleven in het internettijdperk als ze maar optimaal gebruikmaken van hun grote formaat en van de schoonheid van het gedrukte woord: "Als je de mogelijkheden van het medium ten volle benut, als je de onderzoeksjournalistiek vrij spel geeft, als je ruimte vrijmaakt voor de fotojournalistiek, als je grafische kunstenaars en cartoonisten de ruimte geeft, als je lezers een ervaring biedt die online niet te evenaren is, dan zal die lezer er graag een dollar voor neertellen."

Tegen het conformisme in

Voor degenen die McSweeney's een beetje hebben gevolgd, zal Eggers' boodschap niet als een verrassing komen. Ze komt immers perfect overeen met alles waar de uitgeverij al een decennium lang voor staat.

Het verhaal van McSweeney's begon in 1998, toen Eggers met het voorschot van zijn bestseller *Een hartverscheurend verhaal van duizelingwekkende genialiteit* het literaire tijdschrift *McSweeney's* oprichtte. Hij vernoemde het blad naar Timothy McSweeney, een mysterieuze figuur die in zijn jeugd geregeld brieven stuurde aan het gezin Eggers, en claimde dat hij familie was. Nieuw was de bladenwereld niet voor Eggers, want hij had halverwege de jaren negentig in San Francisco het humoristische tijdschrift *Might* uitgegeven. Misschien nog wel belangrijker was dat hij ook een jaar bij *Esquire* had gewerkt, waar hij diep ontgoocheld was geraakt door de creatieve armoede en het conformisme van het uitgeverswesen.

Hoofddoel van McSweeney's was dan ook om ruimte te geven aan nieuwe, frisse stemmen die elders geen plek vonden. Terwijl een blad als *The New Yorker* er prat op ging nooit een ongevraagd stuk te plaatsen, beloofde de redactie van McSweeney's om alle inzendingen te lezen die binnenkwamen en er elk nummer minimaal een te plaatsen. Die combineerde ze vervolgens wel slim met opkomende auteurs en grote namen uit Eggers' vriendenkring. Zo publiceerde

McSweeney's door de jaren heen werk van Zadie Smith, Roddy Doyle, Joyce Carol Oates, Rick Moody, David Foster Wallace, Jonathan Lethem, A.M. Homes en Nick Hornby.

Schitterende verpakkingen

Daarnaast realiseerde Eggers zich ook dat als je in het internettijdperk succes wilde hebben met een papieren medium, je er wel iets bijzonders van moest maken. Die uitdaging was aan hem als grafisch vormgever wel besteed, vertelde hij in een interview: "De cover van de eerste McSweeney's was in feite het eerste wat ik deed. Ik had boeken en pamfletten uit de 19de eeuw verzameld en bestudeerd, en toen ik dat beeld uitprobeerde op het soort teksten dat ik wilde publiceren, werd ik enthousiast."

Algauw bleef het niet bij mooie covers en bladspiegels, maar werden de edities van McSweeney's ware kunststukjes. Uitgave nummer vier bestond uit een serie losse boekjes, waarvan de covers waren gesigneerd door de auteurs. Nummer zes werd

Hoofddoel van McSweeney's was om ruimte te geven aan nieuwe, frisse stemmen die elders geen plek vonden

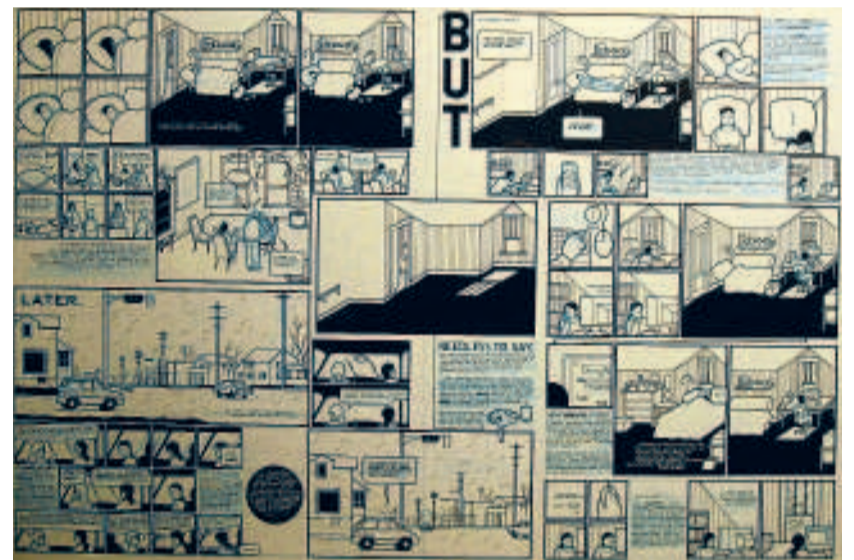
uitgebracht met een eigen soundtrack. Nummer vijftien, gewijd aan IJslandse fictie, ging vergezeld van een (nagemaakte) miniversie van de IJslandse *Dag Allemaal*.

Mede door die schitterende verpakkingen groeide McSweeney's uit tot een van de succesvolste literaire tijdschriften in Amerika. Of iedereen het blad van a to z las, was de vraag, maar er werden er wel steeds enkele tienduizenden van verkocht. Een aantal waarmee Eggers heel tevreden was: "Als je klein en onafhankelijk blijft zullen de lezers loyaal zijn. De uitgeverwereld heeft het lang moeten hebben van kleine winstmarges. Maar de mensen die bij het proces waren betrokken waren blij dat ze konden doen wat ze graag deden. Pas sinds de grote conglomeraten uitgeverijen en kranten begonnen op te kopen en bepaalde winstmarges vooropstelden, is de werkvreugde verloren gegaan."

Uiteraard was het ook bij McSweeney's niet altijd feest, want behalve een trouwe lezerschare leverde het succes het blad ook een heleboel vijanden op. Een recensente van *The New York Times* noemde McSweeney's "grillig, onverdraaglijk, gemaniërd en puberaal". Anderen klaagden dat de kwaliteit van de teksten wel erg veel varieerde, en dat het bedrijf te afhankelijk was van de creativiteit van Eggers. Ook kreeg de redactie geregeld het verwijt een klikje te zijn dat nauwelijks buitenstaanders duldde.

Lange boekbesprekingen

Maar van dat soort commentaar trok het McSweeney's-volkje zich weinig aan. In plaats daarvan ging het vrolijk door met het ontplooiën van nieuwe initiatieven. Om te beginnen werden een boekendivisie en een website opgericht, die wat lichter en humoristischer van toon was dan het papieren tijdschrift. In 2003 volgde *The Believer*, een maandblad met culturele essays, interviews en portretten met als huisspecialiteit de lange boekbespreking. In de beginselverklaring zeiden de makers ten strijde te willen trekken tegen *snark*, ofwel de vijandige, alwetende, minachtende toon die zoveel

De oogst van tien jaar McSweeney's: de pareltjes gebundeld

Een van de beste teksten uit de bundel *The United States of McSweeney's*, waarin het kruid van de eerste tien jaargangen van het literaire tijdschrift is verzameld, is het voorwoord van Nick Hornby. Daarin beschrijft de Engelse auteur hoe hij zelf lange tijd aankeek tegen McSweeney's. Ja, hij wist wel dat het iets met Dave Eggers te maken had. En oké, later had hij ook wel wat deeltjes gekocht. Zag er mooi uit en zo. Maar dat hij het blad nou ooit gelezen had: nee.

Zeer herkenbaar, dat verhaal. Maar daarmee doen we McSweeney's wel tekort, vindt Hornby. Want sinds hij is opgehouden het blad te beoordelen op zijn magnifieke covers, heeft hij ontdekt dat er in elke editie wel een verhaal staat van een onbekende auteur dat het verdient om bewaard te blijven. Temeer daar het veelal verhalen zijn die zich nu eens niet in New York afspeelen, maar in plaatsen als Chicago, Los Angeles, New Orleans en Oxford, Mississippi. Om dit soort pareltjes, of 'toevallige klassiekers' zoals het in de titel luidt, ging het Hornby en McSweeney's-redacteur Eli Horowitz vooral bij het samenstellen van hun bundel.

De vraag is natuurlijk: hebben Hornby en Horowitz daar gelijk in? Is hier echt sprake van ten onrechte veronachtzaamde klassiekers?

Als het gaat over het openingsverhaal mag die vraag volmondig met ja beantwoord worden. 'I Understand' is een wonder-schoon, bitterzoet, met veel humor verteld verhaal over een

Om 'toevallige klassiekers', zoals het in de titel luidt, ging het Nick Hornby en McSweeney's-redacteur Eli Horowitz vooral bij het samenstellen van hun bundel

immigrant die zich staande tracht te houden in de onderbuik van Dublin. Maar 'I Understand' is geschreven door Roddy Doyle en dat Doyle een topauteur is, wisten we al.

Voor het overige moet het oordeel luiden: deels. Aan de goede kant van de streep bevinden zich wat ons betreft een aantal verhalen die worden verteld vanuit het perspectief van 'nieu-

wes Amerikanen', en die handelen over migratie en ontworteling (eigenlijk dé terugkerende thema's in de bundel). Zeer geestig is bijvoorbeeld het verhaal van Rajesh Parameswaran over Gopi Kumar, een Indiase immigrant die net doet of hij dokter is. Gruwelijk het verhaal 'Porcus Omnivorus' van Ismet Prcic, over een Bosnische moslim die in Los Angeles op een feestje belandt met Bosnische Serviërs, en ineens de oorlog met al zijn verschrikkingen weer voorbij ziet razen. Geestig én gruwelijk het eveneens in L.A. gesitueerde 'St. Chola' van K. Kvashay-Boyle, dat gaat over een Indiaas moslimmeisje en haar meedogenloze schoolklas tijdens de eerste dagen van de Irakoorlog.

Moeilijker onder een noemer te brengen, maar ook zeer de moeite waard zijn de verhalen van Steven Millhauser, Wells Tower (ook aanwezig op Crossing Border) en Christopher Stokes. De laatste, een ongepubliceerd auteur, verast met een vermakelijk verhaal over een Papuagemeenschap die een telg uit de Rockefellerfamilie op bezoek krijgt ('The Man Who Ate Michael Rockefeller'). Tower toont zich een belofte voor de

toekomst met het knap geconstrueerde 'Executors of Important Energies', en zestiger Millhauser pakt uit met een magisch-realistisch en stilistisch zeer sterk verhaal over illustrator Harlan Crane, die bijna de film uitvond.

Naast al dat fraais bevat de bundel helaas ook een aantal zwakkere verhalen, die het predikaat klassieker geenszins verdienen. *The United States of McSweeney's* is dus niet geen topcollectie, maar de gemiddelde kwaliteit ligt zeker hoog genoeg om van een geslaagd project te kunnen spreken. Al met al voldoende reden om die mooie covers in het vervolg toch eens wat vaker open te slaan. (HC)

NICK HORNBY & ELI HOROWITZ (RED.)
The United States of McSweeney's: Ten Years of Accidental Classics
Penguin Books
336 p., 49,95 dollar.
De Nederlandse vertaling verschijnt binnenkort bij uitgeverij Lebowski.

recensies kenmerkt. Weer een jaar later, in 2004, zag *Wholphin* het levenslicht, een dvd-magazine dat werd vernoemd naar de zeldzame kruising tussen een walvis en een dolfin. Abonnees krijgen vier keer per jaar een schijfje toegestuurd met korte films die niet tot de gangbare distributiekanaalen en platformen weten door te dringen.

Een van de jongste loten aan de bloeiende McSweeney's-boom is 826 Valencia, een project waarbij medewerkers van McSweeney's schrijffonderwijs geven aan kansarme kinderen. Dit initiatief, dat begon in San Francisco,

maar intussen is uitgebreid naar verscheidene andere Amerikaanse steden, wordt op de meest inventieve manieren bekostigd. Zo heeft men bij de leslokalen speciale winkels geopend waar je de vreemdste waren kunt kopen. De winkel in San Francisco verkoopt bijvoorbeeld alleen piratenartikelen, die in Echo Park in Los Angeles louter spulletjes die met tijdreizen te maken hebben.

Wie weleens zo'n oersympathieke winkel heeft bezocht, of zo'n prachtig verzorgde McSweeney's-uitgave in handen heeft gehad, kan alleen maar beamen wat een andere

journalist van *The New York Times* ooit schreef: "Je moet wel een ongelooflijke zuurpruim zijn wil je niet vallen voor de charmes van McSweeney's".

Deelnemers aan het symposium zijn Eli Horowitz (uitgever en McSweeney's-redacteur), Andrew Leland (redacteur *The Believer*) en Brent Hoff (redacteur *Wholphin*), gespreksleider is Mark Schaevers (*Humo*). Zondag 22 november, 14 tot 15 uur, Baffiss, Lange Gasthuisstraat 26, Antwerpen.